

ITMS kód Projektu: 26140230002
ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja IŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Metódy na zvýšenie aktívneho učenia sa žiakov v geografii a vlastivede

Ing. Peter Dubovan
generálny riaditeľ
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:

Metódy na zvýšenie aktívneho učenia sa žiakov v geografii a vlastivede

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Zmena legislatívy súvisiaca s aktuálnymi vzdelávacími trendmi modernej spoločnosti v Európe i na Slovensku si vyžaduje aj zmenu prístupu pedagógov k príprave a realizácii edukácie žiakov.

Presúva sa pozornosť z pedagogického zamestnanca na žiaka, ako na tvorivú osobnosť schopnú samostatne pracovať, rozvíjať svoje prirodzené schopnosti a svoj intelekt.

Potreba zaradenia tohto vzdelávacieho programu vychádza svojimi cieľmi a obsahom zo školského vzdelávacieho programu, vyplynula aj z analýzy vzdelávacích potrieb v projekte Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov (zdroj: <http://www.rozhlady.pedagog.sk/cisla/pr3-2011.pdf>). ako aj zo spätnej väzby účastníkov predchádzajúcich vzdelávaní, ktorí prejavili záujem o získanie zručností uplatňovania aktivizujúcich metód vo vyučovacom procese.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v Pedagogicko-organizačných pokynoch taktiež odporúča voliť účinné vzdelávacie stratégie na rozvíjanie procesu učenia.

V školských vzdelávacích programoch sa vytvára priestor pre podrobnú náplň vzdelávania, formy a metódy vyučovania, určenými každou školou, učiteľom individuálne. Nová doba si vyžaduje, aby učitelia pripravovali „svoje“ obsahy učiva, ktoré budú vyučovať využívaním širokej škály vyučovacích metód. Učitelia si potrebujú vytvoriť osobné metodologické portfólio, ktoré bude tvorené nielen tradičnými, ale aj aktivizujúcimi vyučovacími metódami a technikami na rozvoj aktivity žiakov a rozvoj ich tvorivého myslenia.

Všetky vyučovacie hodiny, a teda aj hodiny geografie a vlastivedy, je potrebné obohacovať aktivizujúcimi a motivujúcimi postupmi, ktorých úlohou je zvýšiť záujem žiakov o edukačný proces, podporiť ich chuť učiť sa a v nemalej miere prispieť k porozumeniu preberaného učiva i jeho praktickej aplikácii s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií. Používaním rôznych aktivizujúcich metód vo vyučovaní sa učenie stáva interaktívne, zaujímavejšie, príjemnejšie, zábavnejšie pre žiakov i učiteľov, ale najmä skvalitňuje výsledky vzdelávania.

Výsledky pedagogických a psychologických výskumov svedčia o tom, že žiaci získavajú trvalé vedomosti len aktívnym zapojením sa do vzdelávania. Vyučovací proces nie je často orientovaný na aktívne učenie sa žiaka. Chýba iný pohľad na proces učenia sa žiaka. Jedným z iných pohľadov je aj využívanie rôznych aktivizujúcich metód vo vyučovacom procese. Aktivizujúce metódy je vhodné zaradiť do procesu v rôznych fázach hodiny. Môžeme ich využiť na motiváciu žiakov, na zhrnutie učiva a spätnú väzbu, ale veľký význam majú aj vo vyvodzovaní nového učiva, kedy sa žiaci učia nové učivo v podstate sami. Pedagogický zamestnanec sa stáva len koordinátorom ich činnosti.

Zámerom programu je, aby sa vo vyučovacom procese sledovala nielen úroveň osvojených vedomostí a zručností, ale aj aktivita a tvorivosť žiakov, schopnosť žiakov porozumieť, pochopiť text, vedieť používať logické, kritické, abstraktné a priestorové myslenie, a tak uplatňovať vyššie kognitívne procesy. Zámerom vzdelávania je porozumieť pedagogickej koncepcii orientovanej na rozvoj osobnosti žiaka a naučiť sa plánovať zmenu procesov výchovy a vzdelávania, viesť žiakov ku vzájomnej komunikácii pri práci v skupinách, k samostatnosti aj prostredníctvom aktivizujúcich metód a tým zlepšiť kvalitu výchovno-vzdelávacej práce v škole odpoveďami na otázky: Prečo? Čo? Ako? (realizovať).

Ideálom vzdelávania by mal byť dobrý, múdry, aktívny, šťastný a zodpovedný človek. Človek, ktorý vie rozvíjať vlastné spôsoby a formy myslenia, vie uplatniť tvorivé, hodnotiace a kritické myslenie spolu so svojou vlastnou kreativitou v reálnej každodennej praxi. Aj toto je jedným z cieľov celoživotného vzdelávania.

Naplánované ciele vzdelávacieho programu umožňujú účastníkom naučiť sa a v praktickej podobe uplatniť teoretické poznatky výcvikom počas celého vzdelávania, aby sa zvýšila interaktivita vyučovacieho procesu.

Vzdelávanie je zamerané na komplexnejší prístup v príprave na vyučovanie, kde dominuje prístup k riadeniu procesov učenia sa žiaka cez metódy práce s využitím štýlov učenia sa žiakov. S odvolaním sa na najnovšie poznatky o procese učenia sa žiaka, je úlohou pedagogického zamestnanca vytváranie priestoru pre aktívne učenie sa žiaka, v ktorom by spoznal a uplatnil svoje schopnosti a zároveň mohol rozvíjať všetky zložky svojho intelektu.

Cieľom každej školy je splnenie štyroch predpokladov úspešnosti: užitočnosť, efektívnosť, stabilita a dynamika. Škola je úspešná len vtedy, ak sa o jej úspešnosť pričinia jej zamestnanci, ktorí sa neustále vzdelávajú v novom obsahu, metódach a formách práce, aby následne tieto aktivity premietli do vzdelávacieho procesu, priamo k jednotlivým žiakom pri rešpektovaní ich individuality a osobnosti.

Vzdelávací program má pedagógom pomôcť zorientovať sa v rôznych aktivizujúcich metódach, ktoré je možné uplatniť v edukačnom procese, a súčasne pomôže vytvoriť pedagogickým zamestnancom priestor na výmenu skúseností, a tak prehľbovať a zdokonaľovať ich profesijné kompetencie.

Vzdelávanie bude ukončené prezentáciou návrhu využívania aktivizujúcich metód v učebnom procese v jednej vyučovacej jednotke.

Vzdelávanie je určené pre učiteľov geografie na základných školách, špeciálnych základných školách a stredných školách a učiteľov primárneho vzdelávania predmetu vlastiveda.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná (prezenčná a dištančná)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Rozšíriť profesijné kompetencie a kreativitu pedagogických zamestnancov, ktoré sú potrebné na výkon pedagogickej činnosti o zručnosť využívať aktivizujúce metódy vo vyučovacom procese

Špecifické ciele:

- prehľbiť si teoretické poznatky o aktivizujúcich metódach a ich rozdelení,
- prehľbiť si poznatky o interaktívnom vyučovaní a štýloch učenia sa,
- rozvíjať si zručnosť vo výcviku aktivizujúcich metód, ktoré podnecujú žiakov k tvorivému mysleniu,
- rozvíjať si zručnosť aplikovať získané poznatky o aktivizujúcich metódach do prípravy na vyučovaciu hodinu,
- rozvíjať zručnosť vybrať adekvátne aktivizujúce metódy do vlastného vyučovacieho procesu,
- rozšíriť schopnosť zhodnotiť priebeh využitia aktivizujúcich metód v učebnom procese,
- rozvíjať spôsobilosť aplikovať metódy na rozvoj prírodovednej gramotnosti, environmentálnej výchovy, na využívanie medzipredmetových vzťahov a čitateľskej gramotnosti.

Obsah vzdelávacieho programu:

Tematické okruhy a témy	Forma	Časový rozsah
Modul 1: <i>Metódy – aktivizujúce metódy</i> - pojem metóda, rozdelenie metód, - interaktívne vyučovanie, - štýly učenia sa.	prezenčná	3 1 1 1
Modul 2: <i>Aktivizujúce metódy</i> - aktívne učenie, ako prostriedok efektívneho vyučovania zvoleného predmetu, - motivačné aktivizujúce metódy, praktické precvičovanie vybraných aktivít, - aktivizujúce metódy na vyvodenie nového učiva aj s nácvikom, - metódy na rozvoj čitateľskej gramotnosti, - aktivizujúce metódy na zhrnutie učiva a spätnú väzbu aj s praktickým nácvikom.	prezenčná	10 1 3 3 1 2
Modul 3: <i>Aplikácia aktivizujúcich metód – skupinová práca</i> - výber témy z geografie (z vlastivedy), - formulácia cieľa vyučovacej hodiny na zvolenú tému, - aplikácia motivačnej aktivizujúcej metódy vo vzťahu k téme a cieľu, - aplikácia aktivizujúcej metódy na vyvodenie nového učiva vo vzťahu k téme a cieľu na rozvoj tvorivého myslenia, - aplikácia aktivizujúcej metódy na spätnú väzbu vo vzťahu k téme a cieľu, - metódy na rozvoj prírodovednej gramotnosti, environmentálnej výchovy, využívanie medzipredmetových vzťahov.	prezenčná	11 1 2 1 3 1 3
Výstup z dištančnej formy: Spracované 2 návrhy aktivizujúcich metód na jednu tému odskúšané v praxi. Formát A4, rozsah cca 2 normostrany v elektronickej podobe.	dištančná	6
Spolu		30 (24 P/6 D)

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu **Metódy na zvýšenie aktívneho učenia sa žiakov v geografii a vlastivede** dokáže aplikovať aktualizované poznatky z oblasti aktívneho učenia sa a získané zručnosti v návrhu prípravy vyučovacej jednotky s využitím aktivizujúcich metód na rozvoj tvorivého myslenia žiakov vo vzťahu na zvolenú tému a cieľ učebnej jednotky.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Spolu **30 hodín** - z toho prezenčne 24 hodín a dištančne 6 hodín.

Trvanie vzdelávacieho programu:

najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória:

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

- učiteľ

Podkategória učiteľa:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy a špeciálnej základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy a špeciálnej základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy).

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovacia predmet: geografia, vlastiveda

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre uvedené kategórie a podkategórie pedagogického zamestnanca, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu geografia alebo vlastiveda v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných **aspoň šesť mesiacov** pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania na vzdelávanie:

Elektronická prihláška a písomná prihláška na kontinuálne vzdelávanie podpísaná uchádzačom.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie alebo podkategórie. Riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie alebo podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred účastníkmi a lektorom vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu

1. Účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania.
2. Splnenie úlohy z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia, ktorej obsahom je návrh učebnej jednotky s využitím aktivizujúcich metód, spracovaná v programe PowerPoint v rozsahu minimálne 6 snímok.

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garant:

RNDr. Jaroslava Michalová - učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, s aprobáciou geografia – biológia, MPC Regionálne pracovisko, Horná 97, Banská Bystrica.

Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z v znení neskorších predpisov.

Lektori: učители pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učители pre predmety geografia a vlastiveda.

Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a z prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatiach bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Účastníkom vzdelávania bude poskytnutý stručný podporný študijný materiál v elektronickej podobe. Úlohy na dištančné vzdelávanie budú zadané na vzdelávaní.

Vzdelávanie (prezenčná časť) sa bude realizovať v priestoroch vyhradených regionálnymi pracoviskami Metodicko-pedagogického centra, v učebniach kontinuálneho vzdelávania zriadených na školách a dištančná časť prostredníctvom samovzdelávania využitím odporúčaného študijného materiálu. Spätnú väzbu na vyriešené dištančné úlohy poskytne lektor. Pri vzdelávaní budú aktívne využívané IKT prostriedky počas celého vzdelávania.

Technické a informačné zabezpečenie:

Dataprojektor, PC, tabuľa, podporný študijný materiál pre účastníkov vzdelávania - vypracovaný lektorom a garantom; účastníkom bude poskytnutý elektronicky.

Návrh počtu kreditov:

Spolu **8 kreditov** – z toho 6 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.